

Opinion

I årevis har jeg – sideløbende med at jeg har drukket dialogkaffe med fremmede, der sendte mig hademails – været i åben krig med min far. Han stemmer på Erdogan.

ÖZLEM CEKIC

I søndags ringede mine forældre mig op på FaceTime fra Tyrkiet. De var på vej til at afgive deres stemme til præsidentvalget, »og jeg har besluttet mig for at stemme på Erdogan,« sagde min mor.

»Det gør du ikke!« sagde jeg, nærmest dikterende. Hun smilte. O.k., godt nok, det var en joke, vi er fortsat på samme side. Hun ville stemme på oppositionens kandidat, Kemal Kılıçdaroglu. Manden, de vestlige medier alene ved tanken om at slippe for Erdogan har døbt »Tyrkiets Gandhi«.

Min far kørte bilen og var tavs i baggrunden. Jeg spurgte min mor igen, hvem hun ville stemme på, for nu at være helt sikker på hendes stæsted. Erdogan sagde hun, mens hun løftede sin pegefingert og placeret den på læberne – underforstået: Nu taler vi ikke mere om det.

Det er ellers meget unaturligt i min familie på den måde at censurere bestemte emner. Tyrkisk politik fylder utrolig meget i vores samtaler, der ofte ender i diskussioner, til tider ligefrem i skænderier. Men min mor orkede ikke skænderierne mellem min far og mig den søndag.

I årevis har jeg – sideløbende med at jeg har drukket dialogkaffe med fremmede, der sendte mig hademails – været i åben krig med min far. Han stemmer på Erdogan, og jeg har haft svært ved at begribe, hvordan han kan støtte den mand, vel vidende at jeg ikke har kunnet deltage i familiearrangementer, bryllupper og begravelser i Tyrkiet, fordi jeg på baggrund af min kritik af Erdogans politik var blacklistet i flere år. Hvordan kan min far støtte et regime, som undertrykker, manipulerer, diskriminerer og bedrager sin egen befolkning? Jeg får næsten lyst til at spørge: Hvordan kan vi overhovedet være i familie med hinanden?

Jeg har på den baggrund måttet erkende, at den sværeste dialogkaffe er den, man drikker med politisk uenige familiemedlemmer. Det er nemt nok at skifte kanal, hvis man ikke gider at høre på en bestemt politiker, men hvor længe kan man blive ved med at undgå den onkel, der stemmer på et borgerligt eller venstreorienteret parti? Man kan jo heller ikke skifte sine forældre ud.

Tyrkiet er de brændte broers land

Min situation er ikke unik i Tyrkiet. Overalt i landet er familier splittet, broerne er brændt ned, og samtalen er hård og uforsonlig. Splittelsen er tydelig i valgresultatet: Til præsidentvalget 14. maj fik Recep Tayyip Erdogan 49,5 procent af stemmerne, mens Kemal Kılıçdaroglu fik 44,8 procent.

Jeg har familiemedlemmer i Tyrkiet, som ikke længere taler sammen. Det kan måske være svært at sætte sig ind i, når man bor i et af verdens mest velfungerende demokratier. Men i Tyrkiet er politikken personlig. Valgdeltagelsen er aldrig under 80 procent til tyrkiske valg. Modsat i Danmark er det med livet som indsats, at man stiller sig i køen for at stemme. Og når den demokratiske dannelse ikke blot er en mangelvare,

men stadig bliver mindre – som Erdogans gentagne valgsejre indikerer – så er sammenhængskraften for alvor udfordret.

Pludselig er familiemiddage, skolehjem-samtaler og bryllupper blevet til politiske slagmarker. Jeg er bekymret for den dybe grøft, det skaber mellem landets befolkningsgrupper.

Jeg er stadig dybt uenig med min far om flere emner, men anstrænger mig mere for at finde de emner, vi dog kan enes om. Jeg fortæller mig selv, at det ikke er personligt; at jeg skal gå efter bolden i stedet. Jeg må med andre ord tage afstand fra hans holdninger uden at gøre det fra ham som menneske. Men vores forskellige udgangspunkter er en udfordring til at finde et fælles sprog.

Min far er forældreløs, ufaglært kurder i Tyrkiet, jeg er uddannet sygeplejerske, tidligere folketingsmedlem og kan sætte et »dansk« med bindestreg foran kurder. Han ser tyrkisk stats-tv. Jeg læser Orhan Pamuk, Naomi Klein og George Orwell. Alle hans venner ligner ham, både fysisk og politisk. Mine findes i alle farver og politiske overbevisninger.

I en lang periode var jeg optaget af alt det, der skilte os. Forskelle kilede sig ned mellem os, fordi jeg satte ham i bås og kategoriserede ham med ord, der var med til at forstærke dem.

Måden, vi italesætter hinanden på, spiller helt indlysende en rolle, og vores sprogbrug har konsekvenser for, hvordan vi betragter og behandler hinanden.

Ligeværdigheden begynder og ender med sproget. Det er en indsigt, vi ikke kan komme udenom i den demokratiske dannelse, og som i den grad tåler gentagelse i Tyrkiet disse dage.

Jeg håber, at tyrkerne aldrig afslutter samtalen. Det skylder de hinanden og deres land. I mellemtiden krydser jeg fingre for, at valget anden runde til præsidentvalget foregår fredeligt og demokratisk.

Özlem Cekiç er generalsekretær for Brobyggerne – Center for Dialogkaffe og fhv. medlem af Folketinget

Min situation er ikke unik i Tyrkiet. Overalt i landet er familier splittet, broerne er brændt ned, og samtalen er hård og uforsonlig.